

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

14 липня 2025 року № 349

**Програма
управління державним боргом на 2025 рік**

I. Загальна частина

Програма управління державним боргом (далі – Програма) визначає основні пріоритети політики управління державним боргом на поточний бюджетний період за умов гострої необхідності фінансування державного бюджету під час триваючої військової агресії Російської Федерації, а також забезпечує прозорість і передбачуваність операцій з управління державним боргом.

Міністерство фінансів України уповноважено готувати Програму відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2012 року № 815 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом» в межах Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2024–2026 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023 року № 1117, з урахуванням здійсненого правочину з державним боргом і гарантованим державою боргу.

Показники Програми на 2025 рік базуються на прогнозі макропоказників Міністерства економіки України, прогнозах Національного банку України, припущеннях Міністерства фінансів України та можуть змінюватися залежно від макроекономічних і міжнародних макроекономічних умов та умов на борговому ринку.

Водночас Програма може переглядатися у разі суттєвих змін на внутрішньому ринку державних цінних паперів і міжнародних ринках капіталу, в макроекономічній ситуації, бюджетно-податковій, грошово-кредитній і валютній політиці, а також у разі виникнення інших причин, які можуть значно ускладнити або унеможливити її виконання.

Отже, Програму спрямовано на виконання таких завдань з управління державним боргом:

- безперебійне забезпечення фінансових потреб держави;
- запозичення за найнижчою можливою вартістю з врахуванням можливих ризиків;
- сприяння розвитку внутрішнього ринку державних запозичень;
- здійснення правочинів з державним боргом.

Програма узгоджується із середньостроковою бюджетною політикою, яка базується на макрофінансових рамках, спрямована на забезпечення боргової стійкості та відображає оптимальне поєднання різних джерел запозичень з урахуванням компромісу між витратами та ризиками.

II. Фінансування державного бюджету у 2025 році та витрати, пов'язанні з державним боргом

Державні запозичення здійснюватимуться відповідно до умов, що будуть складатися на фінансових ринках, та умов кредитування відповідних міжнародних фінансових організацій і країн-партнерів. Водночас умови державних запозичень можуть змінюватися залежно від впливу політичних, економічних і геополітичних чинників.

Основними орієнтирами з управління державним боргом на 2025 рік визначено:

- залучення довгострокових пільгових кредитів;
- забезпечення рефінансування ОВДП;
- зменшення (мінімізація) випуску короткострокових ОВДП;
- здійснення заходів, спрямованих на підвищення попиту на ОВДП;
- започаткування активних ринкових операцій з ОВДП;
- продовження правочинів з державним зовнішнім комерційним боргом;
- згладжування графіка погашення;
- подовження строку до погашення.

Потреба у фінансуванні загального фонду державного бюджету у 2025 році

	млрд грн
Доходи	2 133,3
Видатки за виключенням обслуговування державного боргу та надання кредитів	- 3 110,8
Кредитування	1,1
Повернення кредитів	- 15,1
Надання кредитів	16,2
Первинний дефіцит	- 978,7
Обслуговування державного боргу	- 480,8
Дефіцит	- 1 459,5
Погашення державного боргу	- 691,4
Потреба у фінансуванні	- 2 150,9

Джерела фінансування загального фонду державного бюджету у 2025 році

	млрд грн
Приватизація державного майна	3,2
Державні запозичення	2 147,7
Внутрішні	579,2
Короткострокові ОВДП	30,0
Середньострокові ОВДП	519,2
Довгострокові ОВДП	30,0
Зовнішні	1 568,4
Кредит ЄС	539,6
Кредит МВФ	122,8
Кредити МФО та урядів країн	45,0
Кредити ЕРА	861,1
Всього джерела фінансування	2 150,9

В умовах воєнного стану та обмежених ресурсів бюджету пріоритетом залишається залучення довгострокових пільгових кредитів для фінансування державного бюджету, зокрема видатків з охорони здоров'я, освіти та соціальних послуг, реалізації заходів з енергоефективності і відновлення муніципальної інфраструктури, а також відновлення та відбудови інфраструктурних об'єктів, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації, підтримки енергетичного сектору, на реалізацію яких спрямовується значний обсяг кредитів (позик) іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, а також грантових коштів, які надають міжнародні партнери.

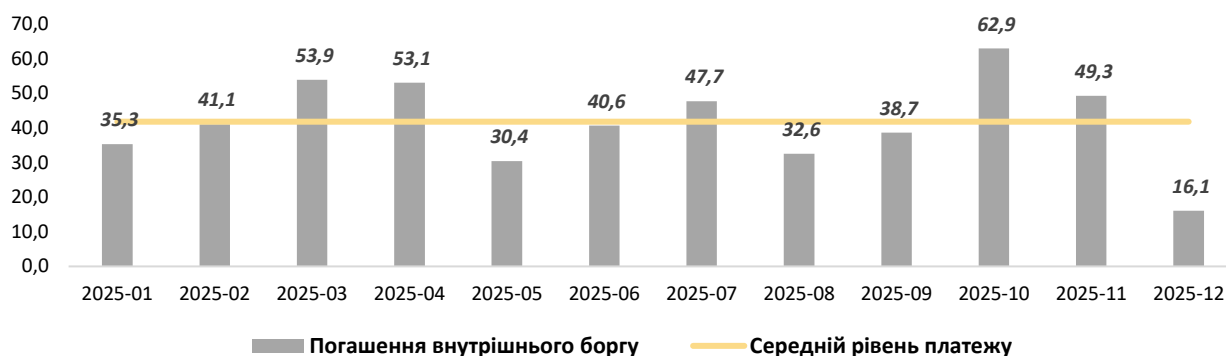
Обсяг державних запозичень може бути зменшено у разі зменшення обсягу дефіциту державного бюджету та/або його фінансування за рахунок неборгових джерел, у тому числі грантів від країн-партнерів або внаслідок вчинення правочинів з умовними борговими зобов'язаннями.

Співвідношення внутрішніх і зовнішніх боргових інструментів у загальній структурі державних запозичень може змінюватись у зв'язку зі зміною умов таких запозичень та/або кон'юнктури фінансового ринку з дотриманням визначеного Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» обсягу фінансування державного бюджету за борговими операціями.

Витрати з погашення та обслуговування державного боргу у 2025 році залежатимуть від:

- фактичних графіків розміщень / дат залучень запозичень у 2025 році на фінансування державного бюджету;
- відсоткових ставок і курсів валют;
- результатів проведення правочинів з державним боргом.

Динаміка платежів з погашення чинних державних внутрішніх боргових зобов'язань станом на 01.01.2025, млрд грн

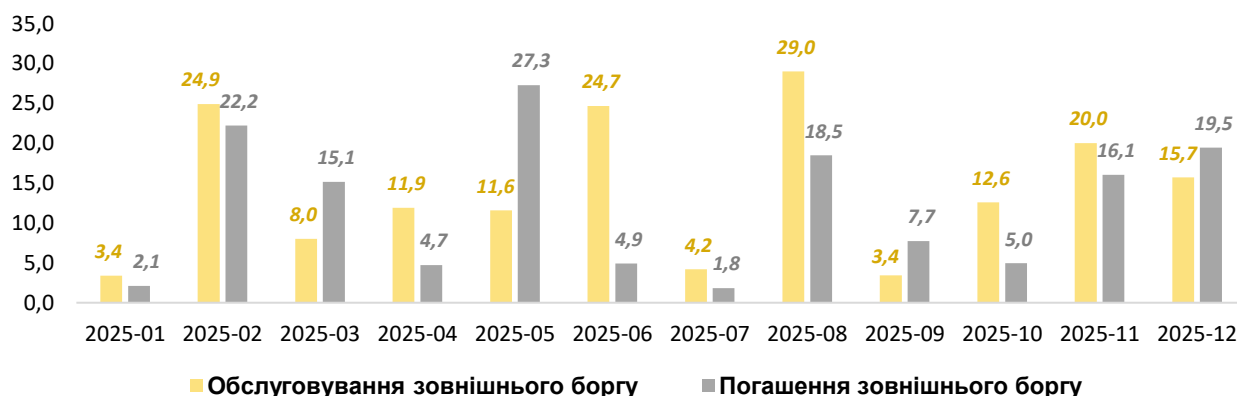
Пікові платежі за внутрішнім державним боргом припадають на березень, квітень, липень, жовтень та листопад 2025 року.

Шляхи мінімізації платежів з погашення внутрішнього державного боргу:

1. Орієнтація на випуск переважно середньострокових інструментів.

2. Запровадження практики проведення активних ринкових операцій з ОВДП шляхом їх обміну (switch-auction). У зв'язку з цим заплановано проведення аукціонів з розміщення державних облігацій з одночасним обміном на державні облігації, які перебувають в обігу. Отже, завдяки застосування гнучкого підходу до управління ліквідністю внаслідок проведення таких операцій фактично зменшуватимуться одномоментні платежі з Єдиного казначейського рахунку під час погашення облігацій.

Динаміка платежів з погашення та обслуговування чинних державних зовнішніх боргових зобов'язань станом на 01.01.2025, млрд грн

Найбільші платежі за зовнішнім боргом припадають на лютий, травень, червень та серпень переважно за позиками, зокрема, МБРР, МВФ, ЄС.

Шляхи мінімізації платежів за державним зовнішнім боргом:

1. Залучення позики з можливістю капіталізації платежів з обслуговування в рахунок основної суми боргу за позикою, що дає змогу зменшити на певний період навантаження на державний бюджет.
2. Отримання субсидій на платежі за кредитами ЄС.
3. Продовження здійснення правочинів з комерційними кредитами за зовнішнім державним боргом.

III. Державний борг і ризики

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» граничний обсяг державного боргу визначено в сумі 8 210,5 млрд гривень.

Обсяг державного боргу на кінець 2025 року буде залежати від наступних чинників:

- обсягу дефіциту державного бюджету;
- обсягу надходжень фінансової допомоги від міжнародних партнерів у вигляді грантів;
- обсягу залучення позик внаслідок здійснення правочинів з умовними зобов'язаннями;
- відхилення фактичного обмінного курсу національної валюти порівняно з прогнозним;
- проведення капіталізації банків державного сектору, державних компаній та ФГВФО за рахунок випуску ОВДП.

Цільові показники державного боргу

млрд грн	2024	2025
державний борг	6 692,4	8 210,5
внутрішній борг	1 863,1	2 018,4
відсотки до загального обсягу	27,8%	24,6%
зовнішній борг	4 829,3	6 192,1
відсотки до загального обсягу	72,2%	75,4%
національна валюта	1 708,9	1 902,0
відсотки до загального обсягу	25,5%	23,2%
іноземна валюта	4 983,5	6 308,5
відсотки до загального обсягу	74,5%	76,8%
плаваюча ставка	2 250,3	2 689,1
відсотки до загального обсягу	33,6%	32,8%
фіксована ставка	4 442,1	5 521,3
відсотки до загального обсягу	66,4%	67,2%
середньозважений термін до погашення	12,58	н/р
середньозважена вартість	5,07	н/р
відсоток до ВВП	87,9%	97,0%

Управління ризиками державного боргу в умовах воєнного стану є значно обмеженим. Для зменшення таких ризиків буде вжито всіх можливих заходів, а саме:

ризик рефінансування:

збільшення роловеру ОВДП за рахунок випуску ОВДП із довгими строками погашення;

обмеження випуску короткострокових ОВДП з погашенням у поточному році;
здійснення активних ринкових операцій з внутрішнім державним боргом;
залучення довгострокового пільгового фінансування;

відсотковий ризик:

здійснення правочинів з державним боргом;
залучення довгострокового пільгового фінансування;
мінімізація випуску короткострокових інструментів;

ризик ліквідності:

оптимізація графіка погашення державного боргу;
здійснення активних ринкових операцій з внутрішнім державним боргом;

валютний ризик:

Наразі мінімізація валютного ризику не вбачається можливою, оскільки надається пріоритет зовнішньому довгостроковому пільговому фінансуванню, перевагами якого є вартість та термін до погашення, що переважає на сьогодні валютні ризики.

Водночас ОВДП в іноземній валюті планується розміщувати в обсягах, що не перевищують обсяги необхідні для погашення таких ОВДП, з метою зменшення валютного ризику та ризику рефінансування.

Директор Департаменту
боргової політики

Наталія ВОЛКОВСЬКА